

Kystverket
Postboks 1502
6025 Ålesund

Tillatelse til mudring og dumping, Sandnessundet/Tromsøysundet, Tromsø kommune

Vi viser til søknad datert 20. april 2012 fra Kystverket, om tillatelse til mudring og dumping for å øke seilingsdybden i Sandnessundet. Kystverket begrunner de planlagte tiltakene med økende trafikk og skipsstørrelser og målsetting om å skape tryggere seilingsforhold.

Fylkesmannen gir Kystverket tillatelse til mudring av 47 000 m³ løsmasser og 3 500 m³ steinmasser i seilingsled i Sandnessundet, samt dumping av mudringsmassene på sjøbunnen i Tromsøysundet. Tillatelsen er gyldig fra dags dato til 31.12 2013.

Vilkår for tillatelsen er gitt i vedlegget. Vedtaket er fattet med hjemmel i forurensningsforskriften § 22-6 og forurensningsloven § 16.

Fylkesmannen ilegger et gebyr for saksbehandlingen på kr 51 700, med hjemmel i forurensningsforskriftens § 39-4.

Bakgrunn

Det omsøkte tiltaket omfatter mudring av sjøbunn i farleden i Sandnessundet. På strekningen Langnes – Sandnes planlegges 6 grunner mudret ned til 11 m dybde. Areal og volum av mudringsmassene er oppgitt til henholdsvis 80 000m² og 50 000 m³. Mudringsmassene er planlagt dumpet på sjøbunnen i Tromsøysundet, i et område på ca 200 000 m² mellom Skattøra og Kroken. Dybden her er ca 50 meter. Kystverket har oppgitt at det til mudringen vil bli benyttet gravemaskin med bakgraver og splittlekter. Ca 3 500 m³ av massene består av berg. Dette planlegges sprengt under vann. Mudringsmassene planlegges dumpet fra splittlekter.

I rapport vedlagt søknaden har Akvaplan Niva gjort rede for de omsøkte tiltakenes konsekvenser for naturmiljøet¹. I rapporten er det også gjort modellering av spredning av sedimenter fra dumpingområdet.

¹ Akvaplan Niva 2012. Tiltak i Sandnessund og deponering av masser i Tromsøysund – Hydrodynamisk modellering av massedeponering og konsekvenser for naturmiljø.

Nærmere om mudringsområdet

Forurensningstilstanden på sjøbunnen i det planlagte mudringsområdet er undersøkt av NGI i 2007². Undersøkelsen viser at sjøbunnen i henhold til Klifs klassifisering³ har miljøgiftinnhold i tilstandsklasse I (bakgrunnsverdi). Dette betyr at massene som planlegges å mudres ikke er å anse som forurensede. Mudringsområdet er grunt og strømuttsatt. I følge opplysning fra los kan strømshastigheten i overflata tidvis komme opp i 3-4 knop.

I Akvaplan Niva sin rapport vises det til at det nord i mudringsområder er registrert en kalkalgeforekomst som er klassifisert som en viktig naturtypelokalitet i Naturbase (kategori B). Det sies at denne lokaliteten mest sannsynlig vil ødelegges fordi den ligger på en av grunnene som skal fjernes. Det vises også til at det er registrert en del skjellsand i området, en naturtype som er forbundet med høyt artsmangfold. Det er imidlertid ikke registrert skjellsandforekomster i områder som er klassifisert som viktige eller svært viktige naturtypelokaliteter i Naturbase. Så å si hele området det planlegges mudring i berører et beiteområde for ærfugl, som i Naturbase er klassifisert som et viktig viltområde (kategori 3). Strandområdene langs Tromsøya fra Grindneset mot Giæverbukta er i Naturbase registrert som hekkeområde for ærfugl, og klassifisert her som et svært viktig viltområde (kategori 4). Det pekes på at nyklekte ærfuglunger kan bli skadelidende av forstyrrelser som følge av anleggsarbeidet. Ved undervannsprengning sier Akvaplan Niva også at fisk i umiddelbar nærhet vil dø, som følge av ødelagt svømmeblære.

Nærmere om dumpingområdet

Forurensningstilstanden på sjøbunnen i det planlagte dumpingområdet er undersøkt av Multiconsult AS i 2011⁴. Undersøkelsene viser at sjøbunnen her har bakgrunnsverdi (tilstandsklasse I) eller god tilstand (tilstandsklasse II), med unntak av ett prøvepunkt med dårlig tilstand for kobber (tilstandsklasse IV) og ett prøvepunkt med moderat tilstand for TBT (tilstandsklasse III). Kystverket viser til at det tidligere er deponert forurensa masser i samme område, og peker på at den planlagte deponeringen sannsynligvis vil ha gunstig effekt gjennom tildekking av disse forurensa sedimentene.

Multiconsult har i 2011 gjort strømmålinger ved den planlagte dumpinglokaliteten⁵. Det konkluderes med at strømshastigheten er høy, og at det generelt er store bevegelser i vannet gjennom hele dybdeprofilen. Akvaplan Nivas modellering av spredning av sedimenter fra dumpingområdet indikerer at det meste av dumpingmassene vil synke forholdsvis raskt. På grunn av strøm vil en del av massene imidlertid spre seg ut over det avsatte dumpingområdet. Modellsimuleringene indikerer at et område som er 5-6 ganger større enn det avsatte dumpingområdet vil bli dekket av mer enn 1 cm dumpingmasser. Modellsimuleringene indikerer at spredning av dumpingmasser vil være størst ved dumping på fløende sjø, og at spredningen vil være større ved dumping fra overflata enn ved dumping fra 12 m dyp.

I Akvaplan Niva sin rapport sies det at høy partikkelkonsentrasjon i vannmassene som følge av dumping kan medføre negative konsekvenser for fisk og andre organismer, men konkluderer med at effekten lokalt ikke vil være betydelig. Det vises her til at tiltaket vil pågå

² NGI 2007. Kystverket – Sandnessundet, Tromsø kommune – undersøkelse av sedimenter.

³ Klif 2007. Veileder for klassifisering av miljøkvalitet i fjorder og kystvann. TA-2229/2007

⁴ Multiconsult 2011. Utdyping farled Sandnessundet. Miljøgeologiske undersøkelser sjødeponi.

⁵ Multiconsult 2011. Utdyping farled Sandnessundet. Strøm- og profilmålinger i sjødeponi.

i en kort periode på sommeren og at blant annet Skjelnanelva og Krokenelva bidrar naturlig med tilførsler av sedimenter. Et gyteområde for kysttorsk ligger i umiddelbar nærhet av tiltaksområde i følge opplysninger fra Fiskeridirektoratet. Siden torsken gyter om våren sies det at dette ikke vil komme i konflikt med mudringen, som planlegges utført sommerstid.

Offentlig ettersyn og uttalelser til saken

Søknaden var vedlagt uttalelser fra Kystverket Troms og Finnmark og Fiskarlaget Nord. Søknaden har vært lagt ut til offentlig ettersyn på Fylkesmannens nettsted. Fylkesmannen har mottatt uttalelser til søknaden fra Tromsø kommune og Tromsø Museum.

Kystverket Troms og Finnmark ga i brev datert 8. mars 2011 tillatelse til tiltakene i henhold til havne- og farvannsloven. Fiskarlaget Nord uttaler i brev datert 21. mars 2011 at ikke har innvendinger til det foreslåtte dumpingområdet. Tromsø kommune uttaler i brev datert 18. juni 2012 at de ikke har planfaglige merknader til de omsøkte tiltakene. Tromsø Museum uttaler i brev datert 28. mai 2012 at de ikke har merknader til søknaden.

Regelverk

Ved mudring og dumping i sjø vil det være en generell fare for at eventuell forurensning på sjøbunnen virvles opp og bidrar til spredning av miljøgifter. Dette er bakgrunnen for at forurensningsforskriftens § 22-3 setter et generelt forbud mot all mudring og dumping i sjø. Fylkesmannen har imidlertid myndighet til å gi tillatelse til mudring og dumping, med hjemmel i § 22-6. Ved avgjørelse av søknaden skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Mudring og dumping i sjø vil berøre natur. Tiltakene skal derfor vurderes i henhold til prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Fylkesmannens vurdering

Mudringsområdet

Fare for spredning av forurensning

Miljøundersøkelsen fra omsøkte tiltaksområde tilsier at sedimentene som planlegges mudret ikke er å anse som forurensa. Mudringsarbeidene vil med andre ord ikke forårsake spredning av forurensning.

Konsekvenser for naturmiljøet

Opplysninger fra Naturbase og Artskart viser at det i mudringsområdet ikke er registrert arter eller naturtyper som er klassifisert som truet eller nær truet på Norsk rødliste for arter 2010 eller Norsk rødliste for naturtyper 2011. Det er heller ikke registrert viktige eller svært viktige naturtypelokaliteter i Naturbase.

Kalkalgeforekomsten som Akvaplan Niva nevner viser seg, etter en kartsjekk, å ligge om lag 150 m nordøst for det nordligste delområdet som planlegges mudret. Denne forekomsten vil

derfor ikke bli direkte berørt av mudringen. Den sterke strømmen i området tilsier at sedimenter som virvles opp av mudringsarbeidet vil bli spredd hurtig, og det anses lite sannsynlig at kalkalgeforekomsten eller annet naturmangfold i nærområdene blir nevneverdig skadelidende som følge av nedslamming.

Bunnfauna og –flora på mudringslokalitetene vil bli skadelidende siden tiltakene vil fjerne substrat som er leveområde for slike organismer. Det foreligger ikke undersøkelser av bunnfauna eller -flora for områdene som skal mudres. Fylkesmannen finner det sannsynlig at det relativt kort tid etter avsluttet mudring vil være reetablert bunnfauna- og flora i områdene som skal mudres. Siden mudringsområdet er fordelt på seks mindre mudrelokaliteter vil slik reetablering skje raskere enn om et sammenhengende område med samme totalareal skulle mudres. Slik Akvaplan Niva påpeker, vil fisk som befinner seg i umiddelbar nærhet ved undervannssprengning sannsynligvis bli drept. Etter Fylkesmannens vurdering vil imidlertid ikke dette medføre betydelige negative konsekvenser, da dette kun vil gjelde et fåtall fisk.

Tiltaket vil kun i begrenset grad ha effekter på ærfugl i Sandnessundet slik Fylkesmannen vurderer det. Tiltaket planlegges påbegynt i august og vil derfor ikke forstyrre artens hekking. Siden Sandnessundet allerede har en del båttrafikk og ligger nær sterkt trafikkerte veier, flyplass etc er det rimelig å anta at dyrelivet i området er vant til støy og trafikk i området. Fylkesmannen viser her også til at ærfugl ikke er klassifisert som en truet eller nær truet art. Bestanden i Nord-Norge er av Artsdatabanken vurdert å være stabil eller i oppgang.

Dumpingområdet

Fare for spredning av forurensning

Fylkesmannen vurderer i utgangspunktet det omsøkte dumpingområdet i Tromsøysundet å være egnet til formålet. Dumpingområdet er forholdsvis dypt og med en naturlig avgrensning. Det aktuelle området har blitt benyttet til dumping av sedimenter tidligere. I 2007 ga Fylkesmannen tillatelse til dumping av 65 000 m³ masser her, som var moderat forurenset av TBT. Fylkesmannen er enig med søker i at dumping av rene masser fra Sandnessundet vil kunne være positivt miljømessig ved at tidligere dumpede masser overdekkes, og at spredning av forurensning dermed hindres.

Konsekvenser for naturmiljøet

Opplysninger fra Naturbase og Artskart viser at det i dumpingområdet ikke er registrert arter eller naturtyper som er klassifisert som truet eller nær truet på Norsk rødliste for arter 2010 eller Norsk rødliste for naturtyper 2011. Det er heller ikke registrert svært viktige eller viktige naturtypelokaliteter eller svært viktige eller viktige viltlokaliteter i Naturbase.

Bunnfauna og –flora på dumpinglokaliteten vil bli skadelidende siden tiltakene vil begrave sedimentene som er leveområde for disse organismene. Det foreligger ikke undersøkelser av bunnfauna eller -flora for det planlagte mudreområdet. Siden området i 2007 har blitt benyttet til dumping av moderat forurensa masser forventes det ikke å finnes naturmangfold av særskilt verdi. Fylkesmannen vurderer det som sannsynlig at bunnfauna og –flora på sikt vil kunne få større artsmangfold enn før tiltak. Dette siden redusert forurensningsgrad, gjennom dumping av rene masser, vil medføre levelige vilkår for flere arter.

Som Multiconsults målinger viser, er det relativt høye strømhastigheter i det planlagte dumpingområdet. Modellsimuleringene til Akvaplan Niva indikerer at et område som er 5-6 ganger større enn det avsatte dumpingområdet vil kunne bli dekket av mer enn 1 cm dumpingmasser. Fylkesmannen er innforstått med at det alltid vil være en viss spredning av sedimenter når masser skal dumpes på sjøbunnen. I dette tilfellet dreier det seg om rene masser som skal dumpes i et område som har naturlig sedimentering, blant annet fra Skjelnanelva og Krokenelva. Etter Fylkesmannens vurdering vil nedslamming av nærområdene til dumpingområdet ikke medføre betydelige negative konsekvenser for naturmiljøet. Spredning av sediment i vannmassene og nedslamming av nærområdene til dumpingområdet vil likevel medføre en viss forstyrrelse av naturmiljøet. For å begrense spredning av sedimenter ved dumping av massene setter Fylkesmannen derfor krav til tidspunkt for dumping i forhold til tidevann- og vindforhold.

Oppsummering og konklusjon

Det har ikke kommet inn innspill fra berørte parter med innvendinger til det planlagte tiltaket. Slik Fylkesmannen ser det, vil omsøkte tiltak ikke medføre fare for spredning av forurensning, da massene som skal mudres og dumpes er rene. Planlagte dumping vil kunne medføre redusert spredning av miljøgifter gjennom overdekking av tidligere dumpede, moderat forurensa masser. Kravet i § 8 i naturmangfoldloven om at saken skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap anses oppfylt. Siden planlagte mudring og dumping, etter Fylkesmannens vurdering, ikke vil ha nevneverdig negative effekter på natur av særskilt verdi finner vi det ikke nødvendig å vurdere de andre prinsippene i naturmangfoldloven, §§ 9-12. Sammenholdt med den samfunnsnyttene tiltaket vil ha i form av bedre og sikrere seilingsforhold i Sandnessundet, konkluderer Fylkesmannen med at det bør kunne gis tillatelse til omsøkte mudring og dumping.

Gebyr for behandling av søknaden

Forurensningsforskriften kap. 39. *Gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven* gir grunnlag for fastsetting av gebyr. Gebyret er satt til 51 700 kr for behandling av saken, jf § 39-4, *gebyr for arbeid med fastsettelse av nye tillatelser*, gebyrsats 3 (nest laveste gebyrsats).

Faktura med innbetalingsblankett vil bli ettersendt fra Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif). Gebyret vil forfalle til betaling 30 dager etter fakturadato.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klif innen 3 uker fra dette brevet er mottatt. En eventuell klage skal sendes til Fylkesmannen i Troms.

Med hilsen

Cathrine Henaug
miljøverndirektør

Evy Jørgensen
fagansvarlig

Vedlegg:

Vilkår for tillatelse til mudring i Sandnessundet og dumping i Tromsøysundet, Tromsø kommune

Kopi til:

Fiskeridirektoratet region Troms	Pb 185 Sentrum	5804 Bergen
Kystverket Troms og Finnmark	Postboks 1502	6025 Ålesund
Tromsø kommune	Rådhuset	9299 Tromsø
Tromsø Havn KF	Postboks 392	9254 Tromsø
Tromsø Museum v/marinarkeolog	Universitetet i Tromsø	9037 Tromsø

Vedlegg**Vilkår for tillatelse til mudring i Sandnessundet og dumping i Tromsøysundet, Tromsø kommune****Generelle vilkår**

1. Kystverket er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å sørge for at den som skal gjennomføre tiltakene er kjent med vilkårene som gjelder.
2. Kystverket er selv ansvarlig for å avklare eventuelle privatrettslige forhold og sørge for at tiltaket ikke kommer i strid med annen offentlig lovgivning.
3. Tillatelse til mudring og deponering fritar ikke for erstatningsansvar etter alminnelige erstatningsregler jf. forurensningsloven § 10, 2. ledd.
4. Fylkesmannen kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede. Fylkesmannen har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.
5. Ved eventuelle endringer av oppsatte planer, skal Fylkesmannen varsles skriftlig i god tid før endringene ønskes gjennomført.
6. Beredskap: Kystverket skal varsle Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning.
7. Fylkesmannen skal informeres om når anleggsarbeidene starter, pr epost. Straks anleggsarbeidene er sluttført skal Fylkesmannen likeledes informeres.

Mudring

8. Tillatelsen gjelder mudring av inntil 47 000 m³ løsmasser i seilingsled i Sandnessundet og sprenging under vann av inntil 3 500 m³ steinmasser, som angitt på kartvedlegg til søknaden.
9. Mudringsarbeidet skal utføres på en slik måte at den skaper minst mulig problemer og konsekvenser for miljøet. En skal til enhver tid påse at masser ikke fraktes med vannstrømmen ut av anleggsområdet.
10. Operatøren skal føre loggbok med oversikt over mengder og tidspunkt for opptak av muddermasser. Opptak av eventuelle fremmedlegemer, jf. undervannsarkeologisk dokumentasjon av mudderområdene (avfall, skrot) samt disponering av disse skal loggføres. Loggboken skal til enhver tid være tilgjengelig for forurensningsmyndigheten ved en eventuell kontroll. Kopi av loggboken skal følge med som vedlegg til endelig rapport (se vilkår 15).

Dumping av masser

11. Dumpingen av mudringsmassene tillates i Tromsøysundet, i dumpingområdet som er angitt på kartvedlegg til søknaden.
12. Dumping skal skje under rolige vindforhold, og tillates kun utført i en periode på 3 timer ved hvert strømskifte.
13. Operatøren skal føre loggbok med oversikt over mengder og tidspunkt (dato/klokkeslett) for deponering av muddermasser. Loggboken skal til enhver tid være tilgjengelig for forurensningsmyndigheten ved en eventuell kontroll. Kopi av loggboken skal følge med som vedlegg til endelig rapport (se vilkår 15).
14. Skrot og eventuelt større gjenstander som måtte komme fram i forbindelse med mudring tillates ikke dumpet i sjøen, men skal tas vare på og leveres godkjent avfallsanlegg eller nyttiggjøres på annen måte.

Rapportering

15. Senest 6 uker etter at arbeidene er utført skal tiltakseier sørge for at det sendes sluttrapport til Fylkesmannen. Sluttrapporten fra arbeidet skal gjøres kortfattet, og skal minimum inneholde:
 - Kart over området som er mudret.
 - Arbeidets utførelse - herunder beskrivelse av utstyret og teknologien som ble benyttet.
 - Mengde mudringsmasse (kopi av loggbok skal vedlegges, jf vilkår 10).
 - Mengde og type masser deponert (kopi av loggbok skal vedlegges, jf vilkår 13).
 - Mengde skrot (kg) som er plukket opp og hvor mye som er gått til deponering i godkjent avfallsanlegg eller til gjenvinning.